

Programma Groen
Jaarplan 2024

Hilversum Mediastad

Inhoudsopgave

Jaarplan 2024 2
Inleiding 2
Projecten 2
Communicatie 4
Financiën 4
Monitoring 5
Andere projecten en het Programma Groen 5
Bijlage 1 Monitoringsoverzicht Programma Groen 7

Jaarplan 2024

Inleiding

Bij vaststelling van het Programma Groen Hilversum 2040 is gelijktijdig het Uitvoeringsprogramma Programma Groen 2023-2026 vastgesteld. In de begroting is budget opgenomen voor de uitvoering van het Programma Groen Hilversum 2040.
In het uitvoeringsprogramma Programma Groen staan projecten beschreven die bijdragen aan de doelen van het Programma Groen. Voor die projecten is een planning opgesteld, op basis van het beschikbare budget, planning van de teams Beheer en Onderhoud, Voorbereiding en Uitvoering en Ruimtelijke Kwaliteit en de planning van partners buiten de gemeente. Omdat planningen en uitvoeringskosten aan veranderingen onderhevig zijn en omdat vanuit het Programma Groen wordt gekeken of kan worden meegelift op andere projecten, programma's of ontwikkelingen, wordt jaarlijks terug- en vooruitgekeken op de uitvoering van het Programma Groen.

In 2023 is voortvarend gestart met de uitvoering van het Programma Groen. Vanuit het uitvoeringsprogramma werd gestart met de vergroening speelplekken: na intensieve buurtparticipatie zijn de ontwerpen klaar voor uitvoering. De twee andere projecten, Kwaliteitsimpuls Oude Haven en Natuurverbinding Laapersveld, zijn opgestart, maar deze hebben een langere doorlooptijd. Ook in het werk buiten van de teams Voorbereiding en Uitvoering en Beheer, Onderhoud en Installaties is de invloed van het Programma Groen zichtbaar.
Inwoners reageerden enthousiast door in drie maanden tijd 47 groeninitiatieven en -ideeën in te dienen. De groeninitiatieven zijn divers en dragen bij aan één of meer van de drie doelen van Programma Groen.
Communicatie speelt een belangrijke rol binnen het Programma Groen. Het afgelopen jaar is er onder de paraplu ‘Groen in Beweging’ veel inzet geweest op communicatie en participatie, bij zowel projecten als programma brede onderwerpen.
In 2023 is een start gemaakt met de monitoring van het Programma Groen. Samen met het team van Datagedreven werken zijn de mogelijkheden van de gemeentelijke data verkend en doorontwikkeld. Ook is een aantal ecologische onderzoeken gestart.

Een groene transformatie van onze leefomgeving gaat ook over gedrag en dat zullen we samen met inwoners en ondernemers moeten doen. Partners in de stad zoals bijvoorbeeld Hilversum100 en IVN en groene buurtcomités stimuleren de beweging van onderaf met inspirerende voorbeelden en praktische hulp. Een beoogd duurzaamheidscentrum kan hier ook een bijdrage aan leveren. Daarnaast is van groot belang dat kinderen en jongeren in aanraking komen met belangrijke thema's als natuur, water en klimaat. Uit onderzoek blijkt dat kinderen steeds meer vervreemd raken van natuur terwijl kinderen die zich verbonden voelen met natuur, zich gezonder en gelukkiger voelen. Daarnaast zorgen betrokken kinderen beter voor de natuur.

In 2024 wordt op dezelfde voet doorgegaan met het Programma Groen. Vanuit de monitoring van het Programma Groen zullen de eerste resultaten komen. Eigen projecten zullen worden afgerond en opgestart en er zijn budgetten beschikbaar die worden ingezet bij andere projecten die daardoor meer kunnen bijdragen aan de doelen van het Programma Groen. Een aantal groeninitiatieven wordt verder uitgewerkt en uitgevoerd.

Projecten

Ten opzichte van het Uitvoeringsprogramma Programma Groen 2023-2026 zijn er twee belangrijke verschuivingen. Rondom het project Natuurverbinding Raabos-Raaweg spelen diverse plannen en ontwikkelingen. De ontwikkeling van de Puiklocatie aan de Raaweg is afgestemd op het project uit het Programma Groen en volgt zijn eigen planning. Voor het Sportpark Loosdrecht vindt een

onderzoek plaats m.b.t. de huidige capaciteitsvraag en de toekomstige inrichting voor alle gebruikers. Ook hier vindt afstemming plaats met het project natuurverbinding. Tot slot ontwikkelt de bewonersgroep de Groene Meren een visie op het gehele gebied vanaf de Bonifatiuslaan tot aan de Oud-Loosdrechtsedijk. Voor het project Natuurverbinding Raabos-Raaweg moet er eerst meer duidelijkheid zijn over de gevolgen van deze ontwikkelingen en plannen. De voorbereiding en uitvoering van dit project wordt daarom naar 2025 verplaatst.
De herinrichting van het buurtpark Neuweg wordt daarentegen naar voren gehaald. Om het buurtpark na het verwijderen van het tijdelijke schoolgebouw direct te kunnen herinrichten wordt de planvorming na de zomer van 2024 gestart.
Komend jaar gaan we met Steenbreek en ons groene netwerk in de stad, waaronder partners zoals Hilversum100, gericht aan de slag met verminderen van zinloze verharding. Dit gaat niet alleen om tegels wippen uit de openbare ruimte, maar ook uit particuliere tuinen die een groot oppervlak beslaan van Hilversum. Door het verwijderen van de tegels maken we ruimte voor groen en kan water beter de grond in en dat komt ten goede aan de bodem en ontlast het riool. .

In het kader van 600 jaar Hilversum en naar aanleiding van het succes van de uitdeelactie van boompjes voor inwoners in 2023 is aan de projecten een nieuwe uitdeelactie toegevoegd: 600 boompjes voor inwoners van Hilversum.

Project	**Budget Programma Groen**	**Toelichting**
1. Vergroenen 6 speelplekken 2023	€ 200.000	Uitvoering 6 speelplekken 2023 *Lutherhof:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Hoviusstraat:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Klavermeent:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Zevenbergen:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Ruitersweg*: aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Goudwespmeent:* voorlopig ontwerp gereed, uitvoering Q2 2024. Naar voren gehaald als vervanging van Mgr.v.d. Weteringstraat.
2. Kwaliteitsim-puls Oude Haven	€ 971.000	Planfase
3. Natuur-verbinding Laapersveld	€ 156.000	Uitvoering afgestemd op aanleg Plan Huijdecopersweg, vooralsnog 2024 Q2
4. Vergroenen 6 speelplekken 2024	€ 200.000	Locaties op basis van planning Team Beheer en Onderhoud. Voor 2024 staan de volgende speelplekken op de planning voor vervanging en vergroening: 1. Mgr. v.d. Weteringstraat t.h.v. no.7 (doorgeschoven vanuit 2023) 2. Laanstraat - Kruissteeg 3. Willibrorduslaan 2-12 4. Willibrorduslaan 31 5. Sint Annastraat 6. Dr.P.J.H. Cuypersplein

5. Ecologische verbindingen in de stad versterken	€ 100.000	Plantsoen Eemnesserweg en plantsoen Schuttersweg. Budget wordt toegevoegd aan budgetten investeringsprogramma en Beheer en Onderhoud.
6. Koele plekken	€ 200.000	Budget wordt toegevoegd aan lopende projecten, primair te besteden in de meest versteende buurten.
7. Biodiverse vijvers	€ 130.000	Budget wordt toegevoegd aan vervangingsbudget voor beschoeiingen.
8. Natuur-inclusieve maatregelen	€ 200.000	Maatregelen worden zoveel mogelijk afgestemd op beheer gemeentelijke gebouwen.
9. Neuwegpark	€ 530.000	Tijdelijke locatie Paulusschool in buurtpark Neuweg leidt tot vervroegde start van de planvorming voor herinrichting van het buurtpark.
10. Verwijderen zinloze verharding	€ 100.000	Steenbreekcampagne en waar mogelijk ook te combineren met groene bewonersinitiatieven.
11. Stimuleren groeninitiatie-ven	€ 49.000	Huidige regeling aanpassen op basis van evaluatie, verder oppakken lijst aanmeldingen 2023.
12. Uitdeelactie 600 boompjes	€ 21.000	Inwoners kunnen inschrijven voor een inheems boompje voor in de eigen tuin. De aangeboden soorten zullen worden gekozen op basis van beschikbaarheid en op basis van geschiktheid voor een kleine stadstuin.

Communicatie

Het informeren en stimuleren van de inwoners, instanties en ondernemers van Hilversum onder de vlag “Groen in Beweging” blijft ook in 2024 een belangrijke pijler van het Programma Groen. Daarom wordt een deel van het exploitatiebudget ingezet voor capaciteit vanuit het communicatieteam. Naast actuele informatie op de website Bouwen aan Hilversum en de nieuwsbrief “Groen in Beweging” staan er voor 2024 drie communicatiecampagnes gepland met (onder voorbehoud) de thema's:

- Tegel eruit, groen erin!
- Natuurinclusief bouwen en verduurzamen
- De onderhoudsvrije groene tuin

Financiën

Het budget voor de projecten van 2024 is naar verwachting toereikend. De uitvoering van de geplande projecten in 2024 is conform de vastgestelde reservering in de begroting.
Omdat de projecten van 2023 niet voor 1 januari 2024 zijn uitgevoerd zijn er voor 2024 nog geen kapitaalslasten voor het programma Groen. Dit bedrag van € 21.000 zal worden toegevoegd aan het exploitatiebudget van het Programma Groen en worden besteed aan een uitdeelactie van 600 boompjes in het kader van 600 jaar Hilversum. Verder is de verdeling van het exploitatiebudget conform het financiële overzicht dat is vastgesteld met het Programma Groen.
Voor 2025 moet rekening gehouden worden met inflatie en toenemende uitvoeringskosten. Dit zal in de voorjaarsnota 2024 worden opgenomen.
Ook in 2024 zullen subsidies worden aangevraagd voor projecten uit het Programma Groen. Voor de grotere projecten wordt daarbij ook nadrukkelijk gekeken naar Europese subsidies.

Monitoring

De doelen van programma groen worden met de volgende indicatoren gemonitord. Voor monitoring wordt gebruik gemaakt van gemeentelijke data. Daarnaast is in 2021 in het kader van de Groene Stad Challenge op verschillende indicatoren een 0-meting gedaan op basis van luchtfoto's. Dit is de basis voor de monitoring van de doelen *Biodiversiteit vergroten* en *Klimaatbestendig inrichten*. Voor het doel *Bijdrage van groen aan vitaliteit* wordt gebruik gemaakt van de Hilversum monitor. Jaarlijks wordt op onderstaande indicatoren gemonitord.
Voor sommige indicatoren zal pas over een aantal jaar een duidelijk verschil zichtbaar zijn. De indicatoren afstand tot koelte en schaduw op fiets en wandelroutes zullen elke raadsperiode geëvalueerd worden omdat bomen een langzame groei kennen.

Doel	Thema	Indicator
	Kwaliteit van groen	toename boomkroonvolume
		toename score verdeling van grijs vs groen en blauw
		verhouding lage, middelhoge, en hoge vegetatie
		toename gemiddelde gezondheid van het groen
		toename populatiegroottes urbane vogelsoorten
		toename vegetatie distributiescore
	Kwantiteit aan groen	toename m^2 openbaar groen binnen de bebouwde kom per inwoner
		toename m^2 groen per inwoners
		toename % groen van totaaloppervlak per buurt
	Hittestress en Koelte	toename boomkroonbedekking
		afname oppervlakte waar afstand tot groene koele plekken meer dan 300 m is.
		toename % groen van totaaloppervlak per buurt
		toename schaduw op belangrijke fiets/wandelroutes
		afname last van hitte op warme dagen
	Beleving van groen	toename positieve houding tegenover natuurlijk ogend (dus minder intensief beheerd) openbaar groen
		toename mate waarin groen uitnodigt tot bewegen in de buurt
	Toegang tot groen	toename tevredenheidsscore aanwezigheid en kwaliteit van groen in eigen buurt

Andere projecten en het Programma Groen

Buiten de projecten die staan genoemd in het Uitvoeringsprogramma Groen 2023-2026 is in projecten, investeringsprogramma's en gebiedsagenda's vanuit het Programma Groen inhoudelijk ondersteund, zodat ook die ontwikkelingen bijdragen aan een groen en gezond Hilversum voor mens en dier. Voor 2024 staan 19 uitvoeringsprojecten gepland. In de planvorming is vanuit het Programma Groen inhoudelijke inbreng geleverd. De bijdragen aan de doelen van het Programma Groen variëren van het vergroenen van wegbermen (klimaatadaptatie), het aanbrengen van meer gelaagdheid in beplanting (biodivers inrichten) tot het voor kinderen meer beleefbaar maken van groen.

Projecten 2024	**Doelen**
Trompenbergerweg, Jacobus Pennweg, Van Hengellaan, Chr.de Wetlaan (Trompenberg oost) - verbreden groene bermen	
Stroeslaan - aanleg wadi in middenberm	
Comes Oolenstraat, Hertog Aelbrechtstraat en Van Neijenrodestraat - aanplant nieuwe bomen (extra)	
Sterrelaan - aanplant nieuwe bomen en behoud bestaande goede bomen	
Lambertus Hortensiuslaan, Van Yssumlaan en De Rijklaan - aanbrengen groenvakken bij kruisingen	
JP Coenstraat, Cornelis Eversenstraat, J. van Galenstraat en Piet Heinstraat - aanplant nieuwe bomen (extra)	
Eikbosserweg - ecologisch inrichten plantsoen en bermen	
Arubalaan, Bonairelaan, Curaçaolaan en Surinamelaan - verbreden bermen	
Busken Huetplein - aanleg wadi, biodiverse herinrichting plantsoen	
Diamantstraat - aanplant extra bomen	
Wisseloordlaan - aanleg groene bermen en extra bomen 2023	
Eemnesserweg - biodiverse herinrichting	
Groenzone Schuttersweg – Geert van Mesdagweg - biodiverse herinrichting	
Janseniushof 36-62 - biodivers renoveren plantsoen	
Erasmuslaan thv garageboxen - biodivers renoveren plantsoen	
Van Linschotenlaan plantsoen - versterken en biodiverser maken bestaande beplanting	
Aardjesberg - biodivers renoveren plantsoen	
Johannes Huslaan bij flat - aanleg wadi (indien mogelijk) en biodiverse herinrichting	

Bijlage 1 Monitoringsoverzicht Programma Groen

Monitoringsoverzicht Programma Groen			
Doel	**Thema**	**Indicator**	**Toelichting**
Biodiversiteit stimuleren	Kwaliteit van groen	toename boomkroonvolume	Hoe groter het kroonvolume van een boom, hoe groter de bijdrage van een boom aan biodiversiteit. Van elke boom wordt iedere 4 jaar het kroonvolume geïnventariseerd.
		toename score verdeling van grijs vs groen en blauw	Deze indicator uit de groene stad challenge geeft aan hoe groen Hilversum/een buurt is en hoeveel water er is. Dit in verhouding tot alle overige bebouwing/wegen. In de score is een factor gegeven aan de verschillende type groen (hoge, middelhoge, lage vegetatie, water). De factor is gebaseerd op waarden (klimaat, biodiversiteit, gezondheid) die een type vegetatie of water vertegenwoordigt. De score range loopt van 10 tot 410.
		verhouding lage, middelhoge, en hoge vegetatie	Deze indicator geeft een basis inzicht in de verhoudingen tussen lage (gras/lage heesters/lage vaste planten), middelhoge (struiken/plantsoen) en hoge vegetatie (bomen) per buurt en voor Hilversum in het algemeen. Gegevens uit de groene stad challenge worden hiervoor gebruikt.
		toename gemiddelde gezondheid van het groen	Deze indicator uit de groene stad challenge geeft een indicatie van hoe gezond het openbaar en particulier groen is. Dit is weergegeven met een gemiddelde NDVI score. NDVI (Normalized Difference Vegetation Index) meet de groenheid van planten. Hiervoor wordt de hoogste score gebruikt van de afgelopen 3 jaar, zodat het effect van seizoen waarin de momentopname gemaakt is geminimaliseerd wordt. Hoe hoger de score hoe gezonder het groen is.
		toename populatiegroottes urbane vogelsoorten	Vrijwilligers in Hilversum tellen jaarlijks de urbane vogelsoorten in Hilversum met de meetmethodiek Meetnet Urbane Soorten van SOVON. Groen wat beter in voedsel, vocht, veiligheid en voortplantingsmogelijkheden voorziet, trekt meer dieren, vogels en insecten aan. Als we in de aankomende jaren een toename zien in het aantal stadsvogels en hun verspreidingsgebieden, kunnen we aannemen dat de biodiversiteit toeneemt in Hilversum.
		toename vegetatie distributiescore	Deze indicator uit de groene stad challenge heeft aan hoe alle vegetatie over Hilversum verdeeld is. De scorerange loopt van 0,25 tot 1.3. Dit gaat om de vegetatie in het openbaar ruimte en in tuinen. Hoe hoger de score hoe beter de vegetatie over een buurt of plaats verdeeld is. Dit cijfer drukt de spreiding van het groen over een buurt of Hilversum uit. De verspreiding van groen is belangrijk voor biodiversiteit, maar ook voor de gezondheid en welzijn van bewoners.

	Kwantiteit aan groen	toename m^2 openbaar groen binnen de bebouwde kom per inwoner	Deze indicator uit de groene stad challenge geeft aan hoeveel openbaar groen iedere individuele inwoner van Hilversum/buurt tot zijn beschikking heeft.
		toename m^2 groen per inwoners	Deze indicator uit de groene stad challenge geeft aan hoeveel particulier en openbaar groen er per iedere individuele inwoner van een Hilversum/buurt is.
		toename % groen van totaaloppervlak per buurt	Een toename van de hoeveelheid groen biedt meer leefruimte voor dieren en planten. En leidt mogelijk tot een meer biodiversiteit. In samenwerking met Datagedreven Werken is een tool ontwikkeld die de hoeveelheid groen in wijken door de jaren heen inzichtelijk maakt.
Klimaatbestendig inrichten	Hittestress en Koelte	toename boomkroonbedekkinggraad	Een toename in boomkroonbedekkingsgraad leidt tot meer schaduw en koelte. Dit wordt gebaseerd op het boomkroonprojectie. Van elke boom wordt iedere 4 jaar het kroonprojectie geïnventariseerd.
		afname oppervlakte waar afstand tot groene koele plekken meer dan 300 m is.	De afstand tot koelte analyse wordt elke 4 jaar uitgevoerd voor de evaluatie voor een nieuwe raadsperiode omdat bomen een langzame groei kennen.
		toename % groen van totaaloppervlak per buurt	In samenwerking met Datagedreven Werken is een tool ontwikkeld die de hoeveelheid groen in wijken door de jaren heen inzichtelijk maakt.
		toename schaduw op belangrijke fiets/wandelroutes	De schaduwanalyse op looproutes wordt elke 4 jaar uitgevoerd voor de evaluatie voor een nieuwe raadsperiode omdat bomen een langzame groei kennen.
		afname last van hitte op warme dagen	Jaarlijkse enquêtevraag Hilversum Monitor. De hoeveelheid groen in de wijk heeft invloed op hoe inwoners hitte ervaren op warme dagen.
Zorgen dat groen beter bijdraagt aan onze vitaliteit	Beleving van groen	toename positieve houding tegenover natuurlijk ogend (dus minder intensief beheerd) openbaar groen	Jaarlijkse enquêtevraag Hilversum Monitor
		toename mate waarin groen uitnodigt tot bewegen in de buurt	Jaarlijkse enquêtevraag Hilversum Monitor
	Toegang tot groen	toename tevredenheidsscore aanwezigheid en kwaliteit van groen in eigen buurt	Jaarlijkse enquêtevraag Hilversum Monitor